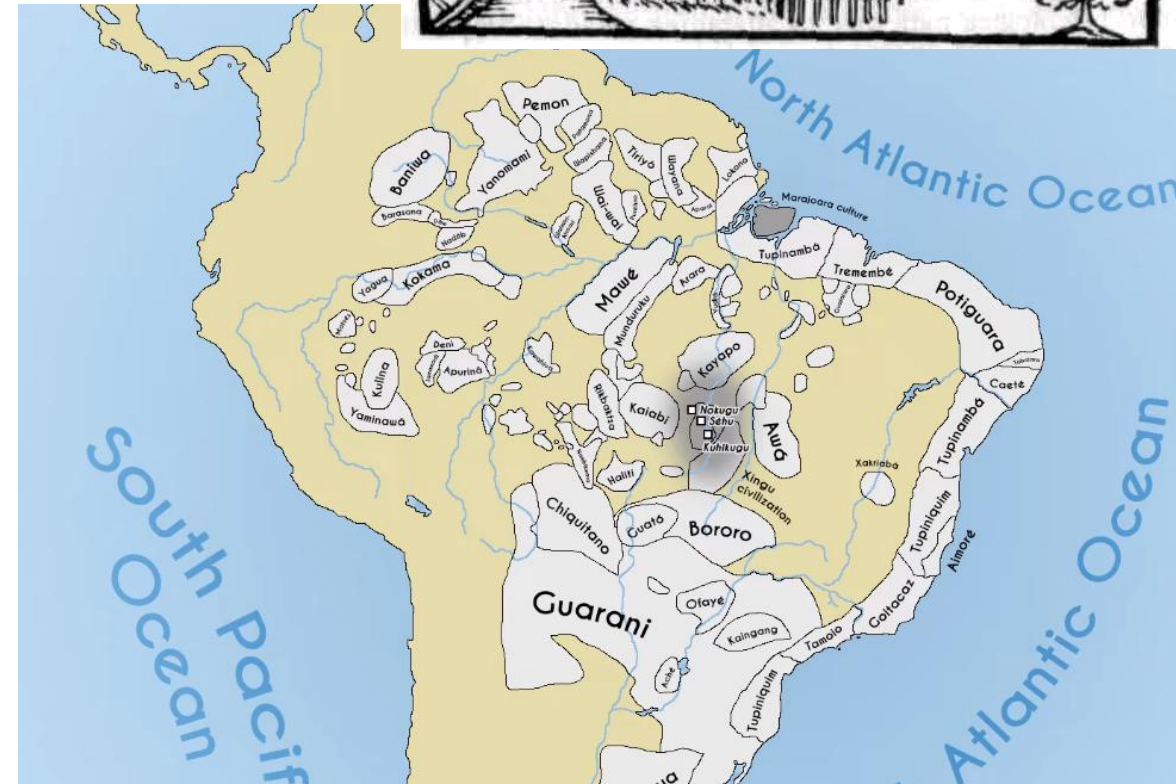

Brazílie (ne)zapadající do Latinské
Ameriky

pralesní oblast v předkolumbovské době

- velká jazyková a kulturní rozmanitost
- od lovců a sběračů po rozsáhlé náčelnické systémy
- řídké osídlení, nepřítomnost velkých zemědělských civilizací
- přizpůsobivost, proměnlivost
- absence atraktivního zboží a surovin

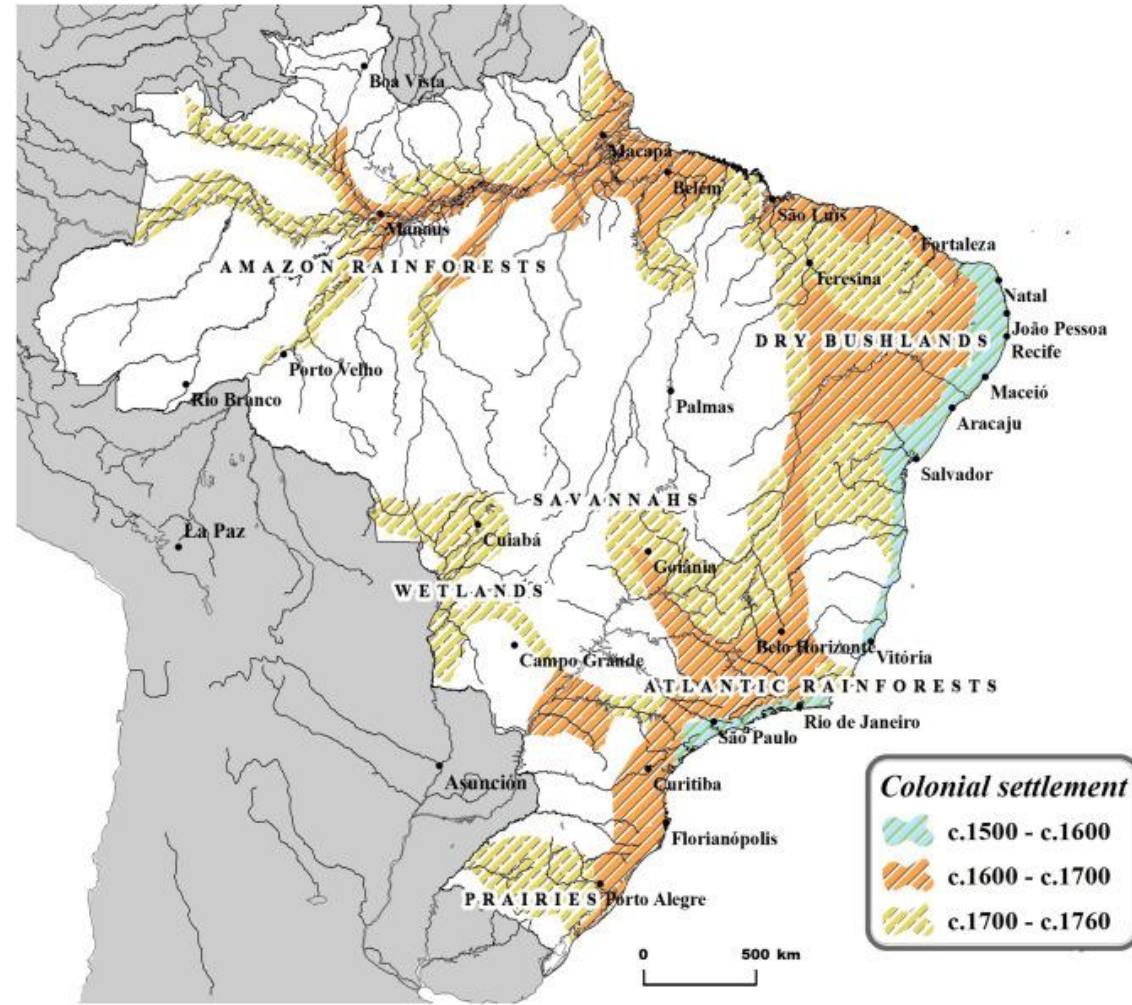
specifika portugalské kolonizace

- 1500 objevení Brazílie (Pedro Álvares Cabral)
- těžba dřeva (*pau brasil*), později plantáže (cukrová třtina) – dovoz afrických otroků

Cukrovar (*engenho*) - Simon de Vries (1682)

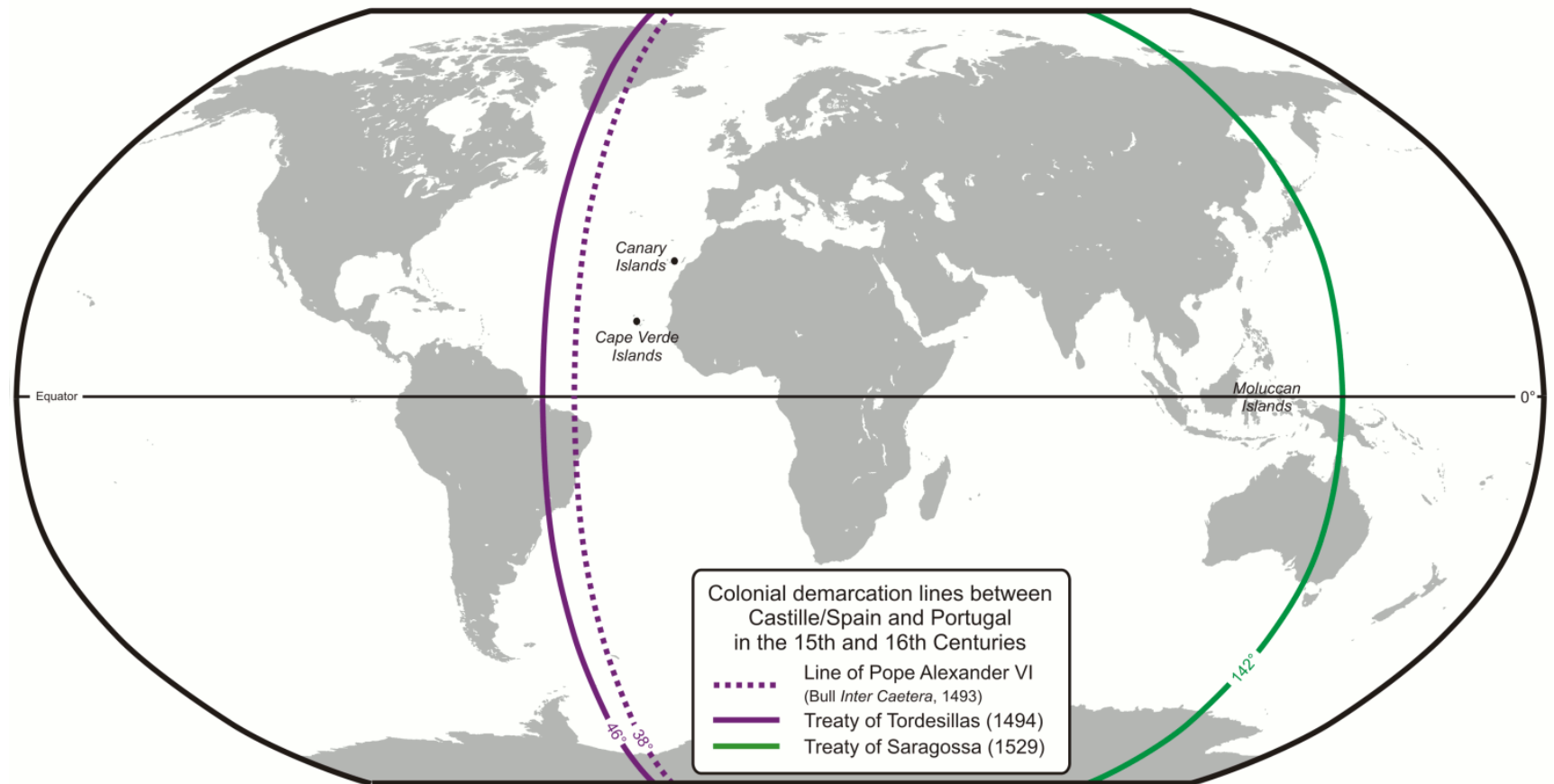
- portugalská přítomnost jen na pobřeží
- holandské a francouzské koloniální ambice
- minimum měst (přístavy), omezená role církve
- sídlo místokrále – Salvador de Bahía
- nezájem o začleňování domorodců do koloniální společnosti – vytlačování do vnitrozemí

- Brazílie jen malou součástí portugalského koloniálního impéria, založeného na obchodu, ne osídlování

- až do 18. století nejasná hranice mezi portugalskými a španělskými državami (← Tordesillaská smlouva)

bandeirantes = paulistas – portugalští lovci indiánských otroků

1750 dohoda o portugalsko-španělské hranici v Jižní Americe

Victor Brecheret, Monumento às Bandeiras, 1951 (São Paulo)

18. století: osvícenské reformy v Portugalsku

- kolonizace brazilského vnitrozemí (těžba zlata - Minas Gerais)
- pěstování kávy, dobytkářství
- 1763 novým sídlem místokrále Rio de Janeiro
- pomalé formování „kreolské“ identity v Brazílii

nezávislost Brazílie

- 1807 napoleonské války → útěk portugalského královského dvora do Brazílie

otevření přístavů obchodu

příliv portugalských elit

rozvoj kultury a vzdělanosti

- i po konci napoleonských válek (1814) zůstal princ regent (budoucí král) Jan v Brazílii → 1815 Spojené království Portugalska, Brazílie a Algarve
- 1820 sněm (*kortesy*) v Lisabonu – požadoval návrat krále a dvora

- 1822 - svolání z Ipirangy - císař Pedro I.
José Bonifácio de Andrade e Silva –
představitel brazilských vlastenců

podařilo se udržet jednotu země

1825-27 – válka s Argentinou o Banda
Oriental (→ Uruguay)

Korunovační plášť císaře Pedra I.

brazilské císařství

- 1822-31 Pedro I.
- 1831-40 vláda regentů – separatistická povstání (neúspěšná)
- 1840-88 Pedro II.
 - hospodářská konsolidace, upevnění mezinárodního postavení Brazílie
 - problém přetrvávajícího otroctví → podpora přistěhovalectví (→ „vybělení“, *branqueamento*)
 - postupný nárůst republikánských nálad ve společnosti

- 1888 – zrušení otroctví princeznou Isabelou + špatná hospodářská situace v zemi, ambice ozbrojených sil → 1889 převrat, vyhlášení republiky
- federalismus inspirovaný USA (Spojené státy Brazílie) = podařilo se zabránit dezintegraci a rozpadu země
- 1889-1930 první brazilská republika – „republika kávy s mlékem“ (= dominance států Rio de Janeiro a Minas Gerais)
- relativní politická a ekonomická stabilita

„kanibalské hnutí“ v Brazílii (20. a 30. léta 20. století) – hledání národní identity

Oswald de Andrade, *Manifesto Antrópofago* (1928) – „Lidožroutství nás sjednocuje.“

Tarsila do Amaral, *Abaporu*, 1928

- od 20. let 20. století narůstání neklidu v brazilské společnosti – importované ideologie (komunismus, fašismus)
- + ekonomické problémy (světová hospodářská krize)

1930 – vojenský převrat – Getúlio Vargas
→ diktátorský Nový stát (*Estado Novo*)
(do 1946)

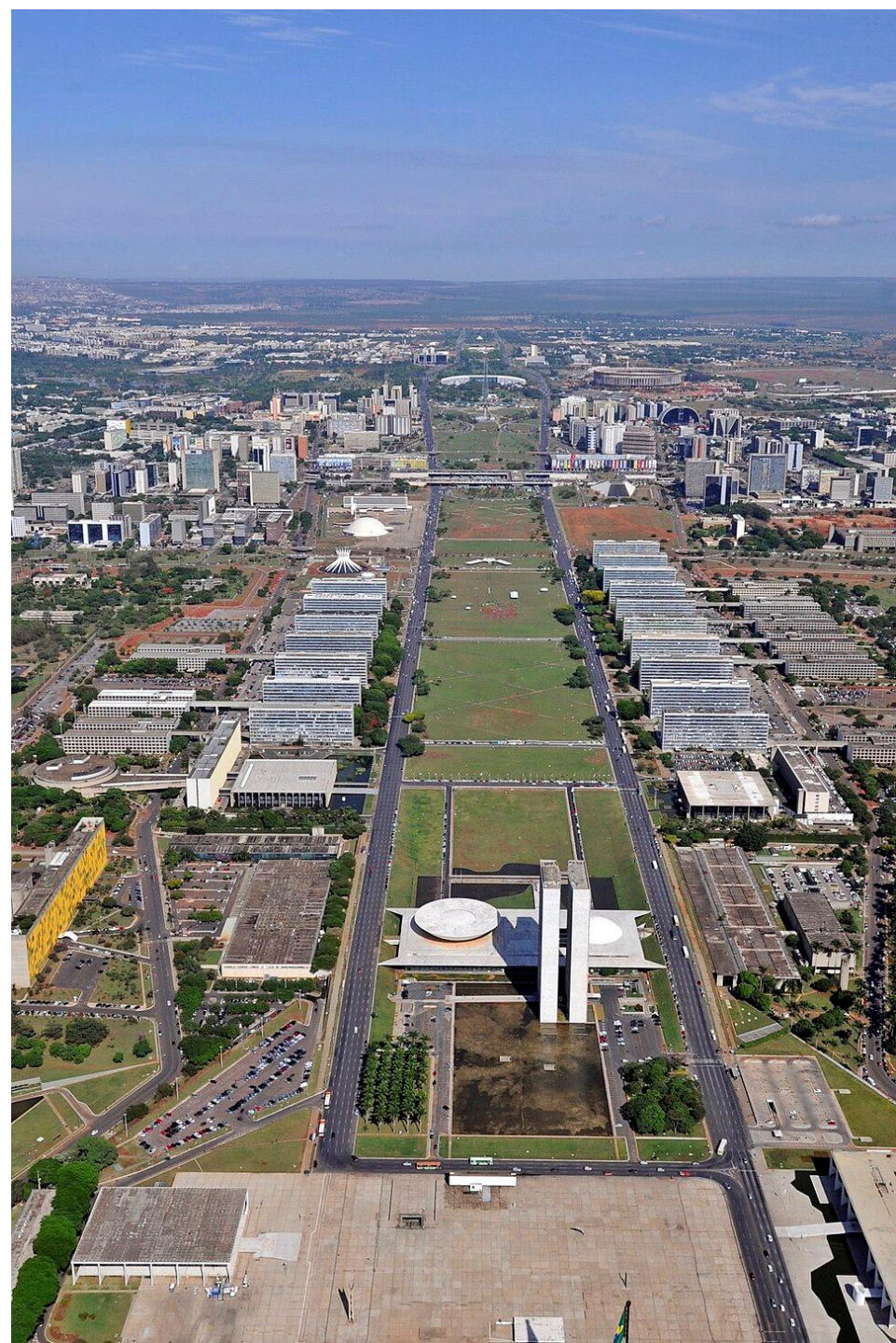
- ideál pořádku a stability
- centralismus
- populistický apel na lidové masy

- 1946 – zdiskreditovaný Vargas donucen odstoupit
nová ústava – posílení federalismu
rychlý ekonomický růst – industrializace
- 1956-1961 – prezidentem Juscelino Kubitschek
radikální modernizace – „padesát let během pěti“

- nové hlavní město Brasilia
(modernismus – Oscar Niemeyer)
- kolonizace vnitrozemí – transamazonská
dálnice

- 1964 – vojenský puč → „revoluční“ vojenský režim – cílem odstranění korupce, stabilizace společnosti – opět posilování centrální moci, zastrahování a likvidování opozice

- vojenská diktatura do roku 1985 – zvolen civilní prezident (Fernando Collore)

amnestie zločinů spáchaných příslušníky ozbrojených sil během diktatury

komplikovaný proces demokratizace

- 1988 nová ústava – federalizace

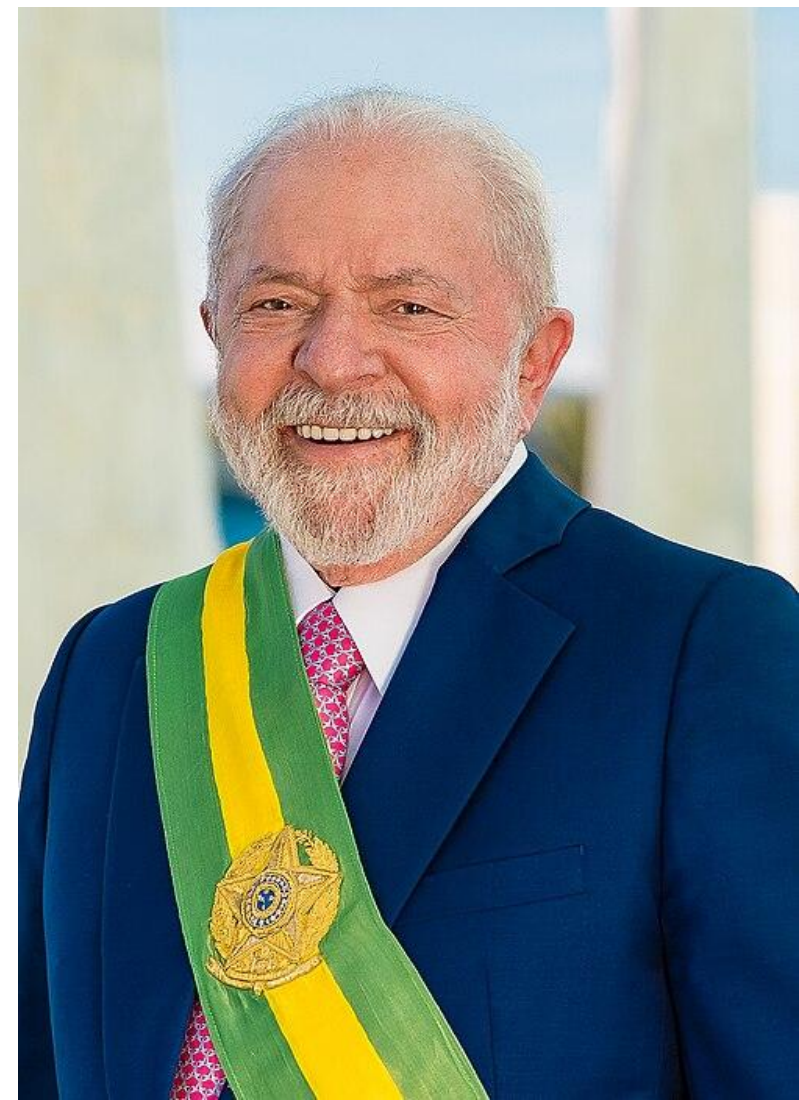
- 2003-11 - Luiz Inácio Lula da Silva – první levicový prezident Brazílie

- 2011-16 – Dilma Rousseff

2016-19 Lula da Silva uvězněn (korupce a praní špinavých peněz) → zproštěn obvinění

- 2019-23 – Jair Bolsonaro

- od 2023 - Luiz Inácio Lula da Silva

současná Brazílie:

- vzhledem k velikosti velký potenciál ekonomický, demografický, mezinárodněpolitický
 - jeden z předních světových vývozců zemědělských produktů, nerostných surovin a průmyslových výrobků
 - regionální velmoc v kontextu Latinské Ameriky i globálního Jihu
- uskupení MERCOSUR (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay – od 1991)
- BRICS (Brazílie, Rusko, Indie, Čína, Jižní Afrika – od 2001)

problémy současné Brazílie:

- ekonomické problémy, rozdíly mezi bohatými a chudými, mezi regiony
- ekologické problémy, důsledky klimatické změny
- politická polarizace
- vysoká míra kriminality
- rasismus

